

UCHWAŁA NR XXXI/221/18
RADY GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI
z dnia 29 marca 2018 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2016-2017 Gminnego Programu
Opieki nad Zabytkami dla Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2014 - 2017**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, zm.: poz. 2232, z 2018 r. poz. 130) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187, zm.: poz. 1086, poz. 1595, z 2018 r. poz. 10) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2016–2017 Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2014-2017, w brzmieniu załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 29 marca 2018 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Marian Jaśkowiec

Załącznik Nr 1
do Uchwały Rady Gminy Nowogródek Pomorski
Nr XXXI/221/18 z dnia 29 marca 2018 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014 - 2017

Wprowadzenie:

Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017 uchwalony został przez Radę Gminy Nowogródek Pomorski Uchwałą Nr XXVIII/164/14 z dnia 24 stycznia 2014 r. Realizacja programu weszła w życie 14 dni po jego ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego poz. 971 tj. w dniu 20 marca 2014 r. Poprzedzony on był Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami na lata 2009-2013 uchwalonym przez Radę Gminy Nowogródek Pomorski uchwałą nr XXVIII/203/09 z dnia 16 listopada 2009 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Zachodniopomorskiego Nr 7 poz. 129).

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r., poz. 2187 z późniejszymi zmianami) Wójt sporządza co dwa lata sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia Radzie Gminy. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami za lata 2010-2011 zostało przyjęte Uchwałą Nr XVI/105/12 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 14 września 2012 r. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami za lata 2012-2013 zostało przyjęte Uchwałą Nr XXIX/171/14 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 31 marca 2014 r. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami za lata 2014-2015 zostało przyjęte Uchwałą Nr XV/102/16 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 13 czerwca 2016 r.

W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie obejmuje lata 2016 - 2017.

Realizacja Programu:

Stan ewidencyjny zabytków w wymienionym okresie uległ zmianie – do rejestru wpisana została kaplica (Mauzoleum rodu von Borcke) z terenem dawnego cmentarza ewangelickiego w Giżynie (Decyzja Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie z dnia 28 października 2016 r. Znak: DZ.5130.20.2016.AR, Nr rejestru A-1599). Obiektami wpisanymi do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków obecnie są:

1. Kościół filialny pw. Św. Antoniego w Karsku
2. Kościół parafialny pw. MB Królowej Polski w Nowogrodku Pomorskim
3. Kościół poewangelicki w Giżynie
4. Park dworski w Giżynie
5. Park dworski, dwór z 1755 r. i dwór obronny z XVII wieku w Karsku.
6. Kościół p.w. św. Józefa Oblubieńca NMP z terenem dawnego cmentarza przykościelnego w Trzcinnej.
7. Kaplica (Mauzoleum rodu von Borcke) wraz z dawnym cmentarzem ewangelickim w Giżynie.

Zinwentaryzowane w Gminnej Ewidencji Zabytków obiekty znajdujące się pod opieką konserwatorską to w przeważającej części budynki mieszkalne, mieszkalno-gospodarcze, gospodarcze, cmentarze, aleje i parki. Jest ich w naszej Gminie 162 z czego 23, stanowią własność Gminy Nowogródek Pomorski:

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Rejestr zabytków	Działka nr ewid. własność	Uwagi:
✓	Gizyn	zbór protestancki, od 1945 r. magazyn	nr A-109 z 21.12.2002 r.	306 komunalna	
✓	Gizyn	cmentarz poewangelicki, ob. komunalny		509/2 komunalna	
✓	Gizyn	cmentarz poewangelicki i prokatolicki, nieczynny	nr A-1599 z 28.10.2016 r.	509/1 komunalna	
✓	Gizyn	kaplica-mauzoleum rodu von Borcke	nr A-1599 z 28.10.2016 r.	509/1 komunalna	
✓	Karlin	cmentarz poewangelicki		184 komunalna	
✓	Karsko	cmentarz poewangelicki, ob. komunalny		695 komunalna	
✓	Karsko	droga o nawierzchni brukowanej ul. Ogrodowa		731 komunalna	
✓	Karsko	gorzelnia		657 komunalna	
✓	Kinice	cmentarz poewangelicki, ob. komunalny		181 komunalna	
✓	Kinice	kaplica cmentarna		181 komunalna	
✓	Kinice	park podworski		126/2 komunalna	
✓	Kinice	droga o nawierzchni brukowanej		104 komunalna	

✓	Nowogródek Pomorski	cmentarz poewangelicki,		228 komunalna	
✓	Nowogródek Pomorski	kaplica cmentarna		228 komunalna	
✓	Parzeńsko	cmentarz poewangelicki	typowany do wpisu do rej. zabytków	799 komunalna	
✓	Rokitno	cmentarz poewangelicki		63 komunalna	
✓	Świątki	park popałacowy		89/2 komunalna	
✓	Świątki	stacja kolejowa, ob. budynek mieszkalny		28/3 państwowa/ komunalna/ prywatna	
✓	Świątki	budynek gospodarczy (szalet)		28/3 państwowa/ komunalna/ prywatna	
✓	Świątki	aleja lipowa		28/3 państwowa/ komunalna/ prywatna	
✓	Trzcinna	cmentarz poewangelicki		148 komunalna	
✓	Trzcinna	park podworski		65/5 komunalna	
✓	Trzcinna	szkoła, ob. budynek mieszkalny	typowana do wpisu do rej. zabytków	125 komunalna/ prywatna	

Program zakłada realizację następujących celów strategicznych:

- 1. OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI.**
- 2. WŁĄCZANIE ZABYTEKÓW W PROCESY SPOŁECZNE I GOSPODARCZE.**

Wymienione cele realizowane były następująco:

Ad. 1

Przyjęty przez Radę Gminy Nowogródek Pomorski w formie uchwały „Gminny program opieki nad zabytkami” jest elementem polityki samorządowej. Powinien służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących: inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Program wykorzystywany może być przez inne jednostki samorządu terytorialnego, środowiska badawcze i naukowe, właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych, a także osoby zainteresowane kulturą i dziedzictwem kulturowym.

Realizacja tego celu winna następować za pomocą następujących działań:

1.1. Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania Gminy

1.1.1. Zapisy dotyczące ochrony zabytków w dokumentach strategicznych i planistycznych Gminy

1.1.1.1. Przyjęcie przez Radę Gminy Nowogródek Pomorski „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Nowogródek Pomorski na lata 2014-2017” oraz okresowe monitorowanie jego realizacji

- zrealizowano w ubiegłym okresie sprawozdawczym w 2014 r.

1.1.1.2. Wpisanie do nowej „Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski” działań ukierunkowanych na ochronę zabytków, w tym uwzględnienie zadań „Gminnego programu opieki nad zabytkami”

- zrealizowano w ubiegłym okresie sprawozdawczym w 2015 r.

1.1.1.3. Uchwałą nr XXVIII/197/17 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 15 grudnia 2017 r. przyjęty został Lokalny Program Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2017-2023.

W jego treści zapisano m. in.:

„Lokalny Program rewitalizacji jest stworzony głównie z myślą o mieszkańcach i dla mieszkańców Gminy Nowogródek Pomorski. Głównym celem programu jest utworzenie narzędzia pozwalającego określić najważniejsze potrzeby i problemy lokalnej społeczności na zdefiniowanym obszarze. Działanie zawarte w Programie ukierunkowane są na przedsięwzięcia pozwalające podnieść poziom życia mieszkańców i wyprowadzić rewitalizowane tereny ze stanu kryzysowego (...).

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działanie całościowe (powiązane wzajemne przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno – funkcjonalne, lub techniczne, lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu (...).

Infrastruktura techniczna Gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną, jej lokalizacja, jakość i dostępność mają znaczący wpływ na rozwój jednostki samorządowej. Dominującą zabudową na terenie Gminy stanowią wolnostojące domki jednorodzinne. Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na obszarze gminy świadczą wskaźniki charakteryzujące sferę techniczną, a są to w szczególności „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska”. Biorąc pod uwagę powyższe problem ten został przeanalizowany za pomocą dwóch wskaźników:

- udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków mieszkaniowych,
- udział % budynków z dostępem do sieci kanalizacyjnej lub przydomowej oczyszczalni ścieków.

Ze względu na wiek budynków, wiele z nich zostało ujętych w gminnej ewidencji zabytków. Wiele z tych budynków to budynki mieszkalne, które charakteryzują się znaczną degradacją i tendencją do szybkiego pogarszania się stanu technicznego, a co za tym idzie ich efektywność energetyczna jest na niskim

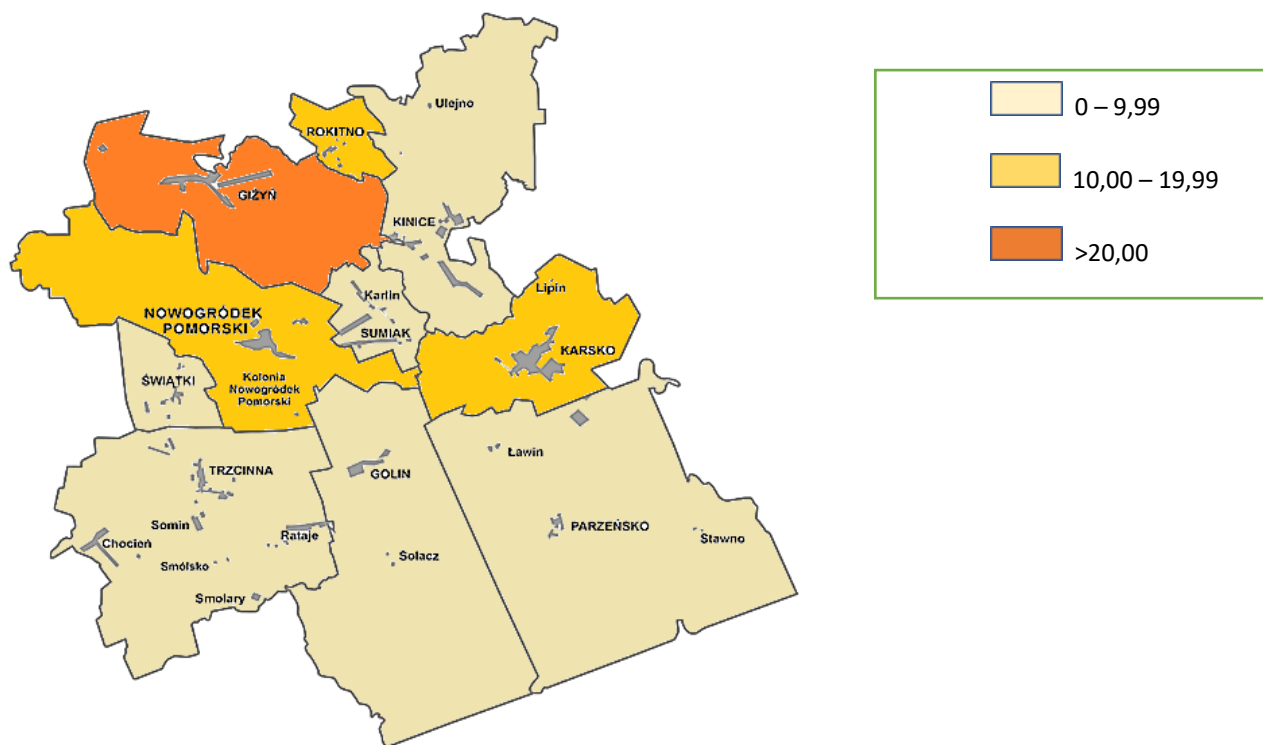
poziomie i prowadzi do wysokich strat ciepła oraz dużej emisji substancji szkodliwych do atmosfery. W poniższej tabeli zaprezentowany wskaźnik odnosi się do budynków mieszkalnych objętych gminną ewidencją zabytków w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych danego sołectwa.

Tabela nr 24 Udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków.

Sołectwo	Ilość budynków objętych gminną ewidencją zabytków	Ogólna liczba budynków mieszkalnych w danym sołectwie	Udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków sołectwa
Giżyn	18	85	21,18
Rokitno	2	12	16,66
Karsko	20	139	14,39
Kinice	2	64	3,12
Parzeńsko	0	29	0
Trzcinna	8	130	6,15
Golin	0	12	0
Sumiak	0	24	0
Nowogródek	17	112	15,18
Świątki	2	32	6,25
Cała Gmina	69	639	10,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane za rok 2017)

Schemat 19 Graficzne opracowanie wskaźnika - udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane za rok 2017)

Porównując powyższe dane do wskaźnika dla Całej Gminy, który wynosi 10,80% należy wymienić cztery sołectwa, w których udział % budynków objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków danego sołectwa przekracza ten wskaźnik. Sołectwa te to Karsko (14,39%), Nowogródek Pomorski (15,18%), Rokitno (16,66%) oraz sołectwo Giżyn, w którym wskaźnik ten jest dwukrotnie wyższy i wynosi 21,18%.

Ostatecznie po przeanalizowaniu wszystkich danych i czynników dodatkowych wyznaczonym obszarem rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski jest obszar pokrywający się z granicami sołectwa **Giżyn**. Powierzchnia ta wynosi ok 1.413 ha, co stanowi 9,68% w stosunku do powierzchni całej Gminy o łącznej powierzchni 14.592 ha. Liczba zamieszkująca ten obszar zgodnie z ogólną diagnozą Gminy wynosi 416 mieszkańców, co daje 12,33% populacji dla całej Gminy. Dokładny obszar poddany rewitalizacji obrazuje poniższy schemat i zaznaczony został kolorem pomarańczowym.

Schemat nr 21 Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski.

Aby sprostać oczekiwaniom mieszkańców i wyjść z odpowiednią propozycją współpracy jako ostatnie pytanie kwestionariuszowe było zagadnienie jakie działania powinny zostać wdrożone w obrębie obszaru rewitalizowanego, mające na celu poprawę warunków życia mieszkańców. Respondenci w tym przypadku mogli wskazać trzy główne i najważniejsze według nich działania. Rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30 Kierunki działań w celu poprawy jakości życia mieszkańców.

Kierunki działań	% odpowiedzi		
	kobiety	mężczyźni	wszyscy ankietowani
Stworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego (świetlica, plac zabaw, park)	25%	21,43% %	23,68%
Organizacja imprez integrujących lokalną społeczność	29,16%	21,43%	26,32%
Wspieranie rozwoju turystyki	8,33%	14,28%	10,53%
Poprawa stanu bezpieczeństwa, zapobieganie przestępczości	33,33%	28,57%	31,58%
Działania na rzecz zapobieganiu bezrobociu	41,66%	42,86%	42,11%
Rozbudowa infrastruktury technicznej i drogowej	75%	85,71%	78,95%
Prace konserwatorskie, odnowienie fasad i dachów budynków o znaczeniu historycznym, znajdujących się w rejestrze zabytków	8,33%	0	5,26%
Poprawa stanu terenów zielonych,	12,50%	14,28%	13,16%

rekreacyjnych			
Pozyskiwanie inwestorów	20,83%	21,43%	21,05%
Inne, jakie?	0	7,14%	2,63%

Podczas tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji ważnym aspektem oprócz wyznaczenia obszaru kryzysowego i tym samym wskazania negatywnych cech tych terenów, niezbędne jest również ukazanie potencjału tego obszaru. Istniejące potencjały można wykorzystać do przezwyciężenia stanu kryzysowego. Bez ich określenia oraz identyfikacji powodzenie Programu byłoby znikome i nie byłoby szans na skuteczność procesu rewitalizacji oraz trwałą i realną poprawę jakości i warunków życia lokalnej społeczności.

Zidentyfikowane potencjały lokalne:

- Bliska odległość do drogi krajowej S3
- Wyznaczony teren z funkcją produkcyjną i usługową z możliwością zabudowy technologicznej
- Istnienie obiektów użyteczności publicznej - sala wiejska, budynek OSP wraz z przylegającą do niego małą świetlicą wiejską
- Walory środowiskowe i turystyczne – bliska odległość do jezior i lasów
- Wysoka aktywność społeczna – nowo utworzone Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn, klub sportowy „Polonia Giżyn”, zespół pieśni ludowej „Giżynianki”
- Plac zabaw z siłownią zewnętrzną, boisko trawiaste
- Walory historyczne – obiekt mauzoleum bohatera wojny secesyjnej (wymagający renowacji)

Tworzenie warunków do rozwoju sektora usług turystycznych i okołoturystycznych

– Ze względu na charakter rewitalizowanych terenów (bliskie sąsiedztwo lasów i jezior) niezbędne jest poszerzanie oferty turystycznej skierowanej do szerokiego grona odbiorców. Zagospodarowanie terenów zielonych, wyposażenie w małą infrastrukturę oraz zapewnienie wysokiej estetyki otoczenia podniesie standard proponowanych możliwości. Do najważniejszych rzeczy należy jednak renowacja miejsca historycznego, atrakcyjnego turystycznie i jest nim mauzoleum bohatera wojny secesyjnej. W chwili obecnej budynek grozi zawaleniu stąd pilna potrzeba przeprowadzenia koniecznych prac mających na celu przywrócenie obiektu do czasów jego świetności.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy ukazującej wszystkie potrzeby oraz słabości obszaru rewitalizacji oraz po wyznaczeniu misji i celów rewitalizacji, wyznaczono planowane działania mające na celu zaspokojenie zdiagnozowanych

potrzeb. Wszystkie projekty oraz działania określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji mają charakter komplementarny i współgrają ze sobą na płaszczyźnie społecznej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej oraz gospodarczej. Założone projekty do realizacji utworzone zostały na zasadach partycypacji społecznej, uwzględniającej potrzeby mieszkańców. Projekty ze względu na swój charakter oraz rangę ważności zostały podzielone na projekty główne oraz projekty uzupełniające:

1. Projekt Główny Zintegrowany

Aktywizacja społeczno – zawodowa mieszkańców wspierana przez świetlicę środowiskową.

2. Projekt Główny 1

Odtworzenie walorów estetycznych, użytkowych i kulturowych oraz ratowanie zabytku dziedzictwa kulturowego.

3. Projekt Główny 2

Stworzenie centrum aktywności społecznej wraz z ofertą zagospodarowania czasu wolnego poprzez zagospodarowanie terenów w centrum wsi.

4. Projekt Główny 3

Zapewnienie podstawowych usług komunalnych dla mieszkańców oraz zapobieganie zagrożeniom dla ludzi i środowiska poprzez przebudowę zbiorczej sieci wodociągowej oraz budowę kanalizacji sanitarnej.

5. Projekt Uzupełniający 1

Poprawa warunków technicznych infrastruktury drogowej oraz podniesienie bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym.

6. Projekt Uzupełniający 2

Organizacja cyklicznych imprez integracyjnych zapewniających dostęp do uczestnictwa w imprezach kulturalnych.

Przyjęte do realizacji zadania oraz projekty zmierzają do realizacji założonych celów ogólnych Lokalnego Programu Rewitalizacji i zostały one przedstawione w poniższej tabeli.

Tytuł projektu	Realizowane działanie	Typ projektu	Realizator działania	Szacowana wartość	Źródła finansowania	Ramy czasowe	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich pomiaru
PROJEKT GŁÓWNY ZINEGROWANY: AKTYWIZACJA SPOŁECZNO – ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW WSPIERANA PRZEZ ŚWIETLICĘ ŚRODOWISKOWĄ							
„Stwórz to sam -Warsztaty rękodziela”	Warsztaty aktywizujące, pobudzające do działania i samorealizacji. Realizowane na	Projekt społeczny	WOK/Gmina Nowogródek Pomorski	45 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski i inne dostępne	2019-2020	- Ilość przeprowadzonych warsztatów aktywizujących (dane organizatorów)

	obszarze rewitalizacji Rękodzieło jako forma spędzania czasu wolnego, ale również możliwość samozatrudnienia. Warsztaty prowadzone przez wykwalifikowanych i doświadczonych trenerów w zakresie giniących zawodów, decoupage, szydełkowanie						- ilość osób uczestniczących w warsztatach (listy obecności)
„Zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży”	Wyrównanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji poprzez prowadzenie dodatkowych pozalekcyjnych zajęć. Nauka poprzez zabawę prowadzona przez specjalistów w tym zakresie.	Projekt społeczny	WOK/Gmina Nowogródek Pomorski/Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn	30 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski i inne dostępne	2018-2019	- ilość dzieci i młodzieży korzystających z różnych form zajęć pozalekcyjnych (listy obecności) - wzrost wyników nauczania (dane ze Szkoły Podstawowej)
„Zapobieganie wykluczeniu społecznemu – pomoc w samorealizacji i włączenie społeczne.”	Prowadzenie warsztatów skierowanych do osób borykających się z bezrobociem oraz do osób zainteresowanych założeniem własnej działalności gospodarczej. Zajęcia doradztwa zawodowego oraz szkolenia zawodowe. Prowadzenie działań wspierających oraz promujących zatrudnienie i samozatrudnienie. Warsztaty organizowane w Giżynie i skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji	Projekt społeczny	WOK/GOPS/ Gmina Nowogródek Pomorski/Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn	60 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski, Stowarzyszenie	2018-2022	- Ilość nowopowstałych podmiotów gospodarczych (dane z CEIDG) - Ilość aktywowanych osób w ramach warsztatów (listy obecności)
PROJEKT GŁÓWNY 1 – ODTWORZENIE WALORÓW ESTETYCZNYCH, UŻYTKOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ RATOWANIE ZABYTKU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO							
„Renowacja budynku mauzoleum rodu von Borcke wraz z terenem przyległym w miejscowości Giżyn”	Renowacja budynku mauzoleum rodu von Borcke, w którym spoczywają szczątki bohatera wojny secesyjnej. Obiekt jako wpisany do rejestru zabytków obecnie grozi zawaleniem. Wyremontowanie obiektu pozwoli na rozwój obszaru rewitalizacji pod względem społecznym i gospodarczym, W wyremontowanym	Projekt inwestycyjny	Gmina Nowogródek Pomorski	1 500 000,00	RPO WZ działanie 4.1, 9.3, Gmina Nowogródek Pomorski, sponsorzy	2017-2019	-Liczba obiektów poddanych renowacji (protokoły odbioru) - liczba osób otrzymujących zatrudnienie (dane z Urzędu Gminy, PUP)

	<p>obiekcie planuje się utworzenie izby pamięci i zatrudnienie do tego celu pracownika. Budynek będzie stanowił również bazę do organizacji imprez związanych z rekonstrukcją wojny secesyjnej. Wokół budynku i na trasie dojazdowej do budynku powstanie ścieżka edukacyjna z tablicami edukacyjnymi podnoszącymi atrakcyjność miejsca oraz zapewniającymi dostęp do podstawowej wiedzy nie tylko o samym bohaterze, ale również o wojnie secesyjnej. Budynek zlokalizowany jest na działce nr 509/1 obręb 0003 Giżyn.</p>						
<p>„Poznajemy historię - rekonstrukcja bitew wojny secesyjnej”</p>	<p>Promocja regionu i dziedzictwa kulturowego poprzez rozpowszechnienie wiedzy o bohaterach wojny secesyjnej (tablice edukacyjne) w tym Herosa von Borcke, którego mauzoleum znajduje się na rewitalizowanym obszarze. Integracja mieszkańców rewitalizowanych terenów oraz obszarów przyległych. Promocja na skalę światową podnosząca poczucie tożsamości z miejscem zamieszkania a co za tym idzie wzrost integracji społecznej – goście z różnych części świata w tym ze Stanów Zjednoczonych. Podniesienie bazy turystycznej i okołoturystycznej a co za tym idzie wzrost gospodarczy. Inwestycja zlokalizowana na działce 509/1 obręb Giżyn</p>	<p>Projekt społeczny</p>	<p>Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn/ Gmina Nowogródek Pomorski/orga nizatorzy zewnątrzni</p>	<p>40 000,00</p>	<p>RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski i inne dostępne</p>	<p>2018</p>	<p>- wzrost inicjatyw podejmowanych przez mieszkańców (informacje od organizatorów) - Wzrost gospodarczy poprzez utworzenie agroturystyki (dane z PUP i Urzędu Gminy)</p>
<p>PROJEKT GŁÓWNY 2 – STWORZENIE CENTRUM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ WRAZ Z OFERTĄ ZAGOSPODAROWANIA CZASU WOLNEGO POPRZEC ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW W CENTRUM WSI</p>							
<p>„Zagospodarowanie terenu wokół</p>	<p>Stworzenie centrum aktywności kulturalno – rozrywkowej w centrum Giżyna poprzez</p>	<p>Projekt inwestycyjny</p>	<p>Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa</p>	<p>1 000000,00</p>	<p>PROW, Lider, RPO WZ działanie 9.3,</p>	<p>2017-2023</p>	<p>-Wielkość zagospodarowanego obszaru w ramach</p>

zbiornika retencyjnego w Giżynie wraz z przebudową zbiornika	wykorzystanie walorów istniejącego ukształtowania terenu, utworzenie miejsca przystankowego dla turystów, wprowadzenie elementów ekologicznych – lampy solarne. Realizacja zakłada również przebudowę istniejącego zbiornika retencyjnego, wybudowanie na nim pomostu drewnianego oraz umieszczenie fontanny pływającej. Na terenie wokół zbiornika wybudowanie sceny zadaszonej, placu wielofunkcyjnego, na którym zostaną umieszczone linie do boiska siatkowego oraz koszykówki. Wybudowanie ścianki wspinaczkowej, paleniska z ławkami. Ustawienie małej architektury oraz wybudowanie ciągów komunikacyjnych. Inwestycja zlokalizowana na dz. nr 305		Giżyn/Gmina Nowogródek Pomorski		Gmina Nowogródek Pomorski		przestrzeni wspólnych (protokoły odbioru) - wzrost inicjatyw podejmowanych przez mieszkańców i Stowarzyszenie (dane organizatorów)
„Spotkajmy się przy filmie – kino letnie”	Sezonowe odtwarzanie filmów na powietrzu pozwoli na integrację i spotkania mieszkańców, zapewnienie czasu wolnego dla ludności w każdym wieku. Projekt realizowany będzie na nowo powstałej przestrzeni wspólnej w Giżynie związanej z zagospodarowaniem zbiornika retencyjnego	Projekt społeczny	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn /Gmina Nowogródek Pomorski	20 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski i inne dostępne	2020-2023	- liczba osób uczestniczących w wydarzeniach (listy obecności, dane organizatora)
„Coś dla ciała, coś dla ducha - Dzień sportu”	Propagowanie aktywnego wypoczynku oraz aktywności fizycznej poprzez zorganizowanie imprez integracyjnych o tematyce sportowej. Konkurencje sportowe, warsztaty z wykwalifikowanymi trenerami. Projekt realizowany będzie na nowo powstałej przestrzeni wspólnej w Giżynie związanej z zagospodarowaniem zbiornika retencyjnego	Projekt społeczny	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn / Gmina Nowogródek Pomorski/WO K	30 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski, Stowarzyszenie i inne dostępne	2019-2021	- liczba osób uczestniczących w wydarzeniach (listy obecności, dane organizatora)
PROJEKT GŁÓWNY 3 – ZAPEWNIENIE PODSTAWOWYCH USŁUG KOMUNALNYCH DLA MIESZKAŃCÓW ORAZ ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM DLA LUDZI I ŚRODOWISKA POPRZECZ PRZEBUDOWĄ ZBIORCZEJ SIECI							

WODOCIĄGOWEJ ORAZ BUDOWĘ KANALIZACJI SANITARNEJ							
Poprawa jakości wody pitnej.	Zapewnienie podstawowych usług dla lokalnej ludności poprzez dostarczanie wody pitnej o odpowiednich parametrach biologiczno – chemicznych. Poprawa jakości wody nastąpi poprzez modernizację i remont stacji uzdatniania wody w Giżynie dz. nr 313/1 oraz wymianę starej stalowej sieci wodociągowej w miejscowości Giżyn	Projekt inwestycyjny	Gmina Nowogródek Pomorski	1 000 000,00	RPO WZ, PROW, Gmina Nowogródek Pomorski, WFOŚiGW NFOŚiGW	2020-2023	
„Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – tłocznej”	Budowa kanalizacji w miejscowości Giżyn zapewni dostęp do podstawowych usług dla mieszkańców, podniesie ich standard życia i zadba o ochronę środowiska naturalnego w tym wód powierzchniowych i podziemnych	Projekt inwestycyjny	Gmina Nowogródek Pomorski	3 000 000,00	RPO WZ, PROW, Gmina Nowogródek Pomorski, WFOŚiGW NFOŚiGW	2021-2023	- długość wybudowanych sieci kanalizacyjnych (dane z Urzędu Gminy, protokoły odbioru) - wzrost liczby gospodarstw domowych podłączonych do zbiorczych kanalizacji sanitarnych (dane z Urzędu Gminy)
PROJEKT UZUPEŁNIAJACY 1 – POPRAWA WARUNKÓW TECHNICZNYCH INFRASTRUKTURY DROGOWEJ ORAZ PODNIESIENIE BEZPIECZEŃSTWA W RUCHU KOMUNIKACYJNYM							
Remont drogi powiatowej wraz z budową chodnika	Mieszkalnictwo na obszarze rewitalizacji zlokalizowane jest przy drodze głównej przebiegającej przez miejscowość Giżyn. Stan techniczny drogi w znacznym stopniu obniża atrakcyjność obszaru. Brak kompleksowych remontów na przestrzeni lat doprowadził do znacznego jej zniszczenia. Przy drodze w celu poprawy bezpieczeństwa wymagana jest budowa chodnika. Droga tą uczęszczają zwłaszcza dzieci do przystanku autobusowego położonego w centrum wsi. Przystanek jest głównym punktem odbioru dzieci do pobliskich szkół.	Projekt inwestycyjny	Starostwo Powiatowe/Gmina Nowogródek Pomorski	1 000 000,00	PROW RPO WZ, Program budowy dróg lokalnych, Gmina Nowogródek Pomorski, Powiat Myślibórz	2020-2023	- długość wyremontowanych dróg (dane ze Starostwa Powiatowego, protokoły odbioru)

Budowa ścieżki rowerowej	Podniesienie bazy turystycznej oraz atrakcyjność obszarów rewitalizacji wraz z terenami przyległymi. Budowa ścieżki rowerowej stworzy dodatkową możliwość spędzania czasu wolnego w aktywny sposób. Otoczenie lasów i jezior wśród których powstanie ścieżka rowerowa zachęci potencjalnych turystów do skorzystania z nowej oferty.	Projekt inwestycyjny	Gmina Nowogródek Pomorski	500 000,00	RPO WZ, PROW, LGD i inne dostępne	2021-2023	- Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (protokoły odbioru, dane z Urzędu Gminy) - wzrost liczby osób korzystających z roweru jako transportu lokomocji (badanie natężenia ruchu)
PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY 2 – ORGANIZACJA CYKLICZNYCH IMPREZ INTEGRACYJNYCH, ZAPEWNIĄCYCH DOSTĘP DO WYDARZEŃ KULTURALNYCH							
„Floriańskie obertasy”	Regionalny przegląd zespołów artystycznych Ochotniczych Straży Pożarnych mający na celu wyłonienie reprezentanta na szczeblu krajowym, integracja mieszkańców, zwiększenie bazy kulturalnej i turystycznej, kultywowanie tradycji	Projekt społeczny	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn /OSP/Gmina Nowogródek Pomorski/WO K	20.000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski, Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, inne możliwe	2019	- liczba zespołów biorących udział w przeglądzie (dane organizatorów) - wzrost liczby osób biorących udział w wydarzeniach kulturalnych (listy obecności)
„Cecyliada – przegląd piosenki religijnej”	Kultywowanie tradycji religijnych i świeckich, integracja mieszkańców oraz promocja miejscowości. Przegląd zespołów artystycznych wzbogaci ofertę kulturalną i turystyczną	Projekt społeczny	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn /Gmina Nowogródek Pomorski	20 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski i inne dostępne	2021	- liczba zespołów biorących udział w przeglądzie (dane organizatorów) - wzrost liczby osób biorących udział w wydarzeniach kulturalnych (listy obecności)

Wybrane projekty do realizacji znalazły się w Lokalnym programie rewitalizacji nie bez przypadku. Działania twarde jak i miękkie są ze sobą ściśle powiązane i tworzą jedną całość w szerokim i długim procesie rewitalizacji. Projekt polegający na zagospodarowaniu centrum wsi poprawi nie tylko estetykę otoczenia i podniesie walory turystyczne, ale również będzie stanowił bazę i centrum dalszego rozwoju tego obszaru. Na wybudowanym placu rekreacyjnym będzie się odbywało wiele imprez integracyjnych m.in. wymienione Floriańskie obertasy, dzień sportu, kino letnie oprócz tych działań społecznych aktywizujących miejscowość na terenie tym będą odbywały się zwyczajowe co roczne imprezy organizowane przez sołectwo. Do takich wydarzeń zaliczyć trzeba przede wszystkim dożynki sołeckie, dzień dziecka. Nowo powstałe stowarzyszenie pragnie w tym miejscu organizować turnieje w piłkę koszykową a

zimą chce utworzyć na utwardzonym placu lodowisko zapewniające rozrywkę nie tylko najmłodszym mieszkańcom miejscowości. Ze względu na tak liczne pomysły i projekty związane z tym zadaniem inwestycyjnym, miejscowość bez tego typu obiektu nie będzie miała możliwości dalszego rozwoju i samoorganizacji, która w ogromny sposób wpływa na poczucie tożsamości z danym terenem i dalszej integracji mieszkańców. Teren ten umożliwi również osobom wykluczonym i zagrożonym wykluczeniem aktywny udział we wszelkich wydarzeniach na nim się odbywających a co za tym idzie podniesie ich własne poczucie wartości i pobudzi do działania w kierunku samorozwoju.

Ważnym elementem rozwoju obszarów zdegradowanych jest renowacja mauzoleum rodu von Borcke. W mauzoleum tym spoczywają szczątki bohatera wojny secesyjnej Johanna Augusta Heinricha Herosa von Borcke wraz z jego rodzicami. Mauzoleum zostało wybudowane w roku 1895 i obecnie jego stan grozi unicestwieniem. Heros von Borcke przyszedł na świat 23 lipca 1835 roku w starej szlacheckiej pruskiej rodzinie z Pomorza Zachodniego. Rodzinna tradycja predystynowała go do służby wojskowej, którą podjął w pruskiej kawalerii.

Jednak w 1861 roku wyruszył do Stanów Zjednoczonych. Tam brał udział w wojnie secesyjnej walcząc po stronie konfederatów. Heros szybko zjednał sobie sympatię generała Jeba Stuarta, przy którego boku walczył do momentu otrzymania ciężkiej rany. W bitwie pod Middleburg trafił go jankeski pocisk, który wszedł w szyję, rozdarł tchawicę i utknął w prawym płucu. Po tych obrażeniach nie dawano mu szans na przeżycie, jednak Heros po długiej rekonwalescencji powrócił do zdrowia, nie mógł już jednak brać czynnego udziału w wojnie. Konfederacja za jego poświęcenie i wyróżniającą się służbę we wsparciu sprawy konfederatów wyróżniła go aktem dziękczynnym Kongresu i awansowała go do stopnia podpułkownika. Po powrocie ze Stanów Zjednoczonych nadal czuł potrzebę uczestnictwa w wojsku i służył Prusom w konflikcie z Austrią, jednak stan zdrowia zmusił go do odejścia ze służby. Heros osiadł w rodzinnym Giżynie, w którym założył rodzinę. Los jednak go nie oszczędzał i krótko przed swoimi 60 urodzinami zmarł od zakażenia krwi wywołanego kulą, która nadal tkwiła w jego płucu. Po śmierci został pochowany pomiędzy rodzicami w mauzoleum. Obiekt ten przez wiele lat nie stanowił żadnego przedmiotu zainteresowania. Dopiero od kilku lat jego historia rozbrzmiewa na nowo. Dzieje się tak w szczególności dlatego, że potomkowie herosa odnaleźli to miejsce rozbudzając przy tym zainteresowanie wielu osób. Od tego czasu co roku do Giżyna przyjeżdżają rekonstruktorzy bitew wojny secesyjnej. Są to goście z Polski, Niemiec, Szwecji, Słowacji, Czech i Stanów Zjednoczonych. Wydarzenie to jest unikatowe w skali regionu a nawet kraju. Pomimo tak unikalnego charakteru oraz ciekawej scenografii, inscenizacje te nie mają możliwości rozrastania się do większej rangi. Wszystko przez stan techniczny budynku, który popada w ruinę. Obiekt w chwili obecnej grozi zawaleniem i nie ma możliwości wstępu na jego teren. W 2016 roku władzom Gminy udało się wpisać budynek do rejestru zabytków decyzją nr

1524/2016, rejestr zabytków nr A-1599. Dzięki czemu mamy nadzieję na pozyskanie środków pozabudżetowych na jego renowację. W chwili obecnej Gmina posiada program funkcjonalno – użytkowy, który przewiduje jakie prace należy wykonać, aby przywrócić budynek do jego dawnej świetności. Renowacja mauzoleum dałaby ogromne możliwości rozwoju dla całej społeczności zamieszkującej obszary rewitalizowane jak i również dla wszystkich mieszkańców Gminy. W wyremontowanym obiekcie miałyby powstać izba pamięci, która byłaby obiektem ogólnodostępnym i stworzyłaby dodatkowe miejsce pracy. Stanowiłoby to miejsce unikatowe w skali regionu i kraju. W izbie pamięci znajdować ma się system audio z nagraniem historii tego miejsca, przetłumaczony na dwa języki: Niemiecki i Angielski. Oprócz nagrań audio do samego budynku ma prowadzić ścieżka edukacyjna z tablicami informacyjnymi również zapisanymi w trzech językach. Przed obiektem natomiast powstanie odlew budynku z żywicy, który będzie udogodnieniem dla osób niepełnosprawnych, niewidomych, które będą mogły „poczuć” bryłę budynku i odwzorować sobie jej kształty. Mauzoleum to ogromny potencjał społeczny i historyczny, podniesienie walorów estetycznych miejscowości oraz możliwość rozszerzenia oferty turystycznej. To również nie tylko działanie inwestycyjne wpływające na walory estetyczne, ale przede wszystkim działanie o ogromnym potencjale społecznym. Po renowacji mauzoleum oczekiwać należy wzrost rangi wydarzeń, które co roku odbywają się przy obiekcie i związane są z inscenizacją bitew wojny secesyjnej. Należy w tym miejscu podkreślić, iż obiekt cieszy się dużym zainteresowaniem zagranicznych turystów w tym samych potomków herosa, którzy obecnie mieszkają w Stanach Zjednoczonych. Nowo odrestaurowany obiekt stanie się miejscem rozpoznawalnym i unikatowym na skalę regionu a nawet kraju. Rozszerzenie imprez związanych z wojną secesyjną oraz utworzenie ogólnodostępnej izby pamięci przyczyni się do rozwoju turystyki, a co za tym idzie być może doprowadzi do wzrostu gospodarczego obszaru rewitalizacji. Mauzoleum jako produkt turystyczny może spowodować powstanie gospodarstw agroturystycznych, które świetnie wpasowałyby się w klimat regionu. Poprzez warsztaty rękodzieła, które będą prowadzone w ramach rewitalizacji być może powstanie nowy unikatowy produkt turystyczny, który nawiązywać będzie do charakteru historii regionu i tym samym przyniesie korzyści związane z jego sprzedażą. Oprócz rękodzieła planuje się również prowadzenie warsztatów i pokazów rzemieślniczych, które w obecnych czasach są już rzadko spotykane, ale licznie do siebie przyciągają turystów. Warsztaty rzemieślnicze dotyczyć mogą np. zawodu kowala. Umiejętnie przekazana wiedza być może rozbudzi wyobraźnię jej odbiorców i za skutkuje utworzeniem nowych działalności gospodarczych działających w tym zakresie. Gmina dla danego projektu złożyła wniosek do RPOWZ działanie 4.1. i oczekuje na jego wynik”.

Zdjęcie 6 Mauzoleum rodu von Borcke przewidziane do renowacji.

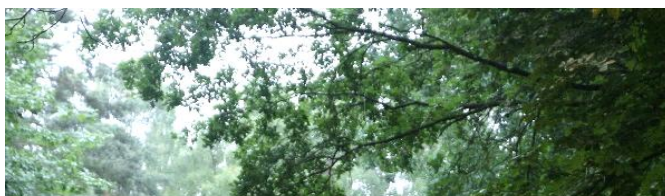

Tabela 29 ramy finansowe realizacji poszczególnych zadań.

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Całkowita szacunkowa wartość projektu	W tym działania miękkie	Środki publiczne		
			Środki budżetu	Środki UE (EFRR, EFS, FS)	Środki krajowe
„Aktywizacja społeczno – zawodowa mieszkańców wspierana przez świetlicę środowiskową”	135 000,00	135 000,00	20 250,00	114 750,00	-
„Odtworzenie walorów estetycznych, użytkowych i kulturowych oraz ratowanie zabytków dziedzictwa kulturowego.”	1 540 000,00	40 000,00	231 000,00	1 309 000,00	-
„Stworzenie centrum aktywności społecznej wraz z ofertą zagospodarowania czasu wolnego poprzez zagospodarowanie terenów w centrum wsi”	1 050 000,00	50 000,00	158 000,00	892 000,00	-
„Zapewnienie podstawowych usług komunalnych dla	4 000 000,00	-	1 454 800,00	2 545 200,00	-

mieszkańców oraz zapobieganie zagrożeniom dla ludzi i środowiska poprzez przebudowę zbiorczej sieci wodociągowej oraz budowę kanalizacji sanitarnej					
„Poprawa warunków technicznych infrastruktury drogowej oraz podniesienie bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym”	2 500 000,00	-	375 000,00	2 125 000,00	-
„Organizacja cyklicznych imprez integrujących zapewniających dostęp do uczestnictwa w imprezach kulturalnych”	40 000,00	40 000,00	6 000,00	34 000,00	-

(…)

1.1.1.4. Rada Gminy Nowogródek Pomorski uchwałą nr XXVII/189/17 z dnia 22 listopada 2017 r. przyjęła Program współpracy Gminy Nowogródek Pomorski z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018.

W dokumencie określa się, że program współpracy z organizacjami pozarządowymi będzie ukierunkowany na realizację zadań publicznych z zakresu:

1. Kultury i sztuki oraz ochrony dóbr kultury i tradycji.
2. Ochrony i promocji zdrowia oraz profilaktyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.
3. Upowszechniania kultury fizycznej i sportu.
4. Pomocy społecznej.
5. Wspomaganie procesu rozwoju i wypoczynku dzieci i młodzieży.
6. Propagowanie zdrowego trybu życia i pomoc w organizacji zajęć pozalekcyjnych.

1.1.2. Planowanie przestrzenne

Odpowiednie zapisy dotyczące zasad ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków są zamieszczone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy

Nowogródek Pomorski oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

1.1.2.1. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowogródek Pomorski uchwalonym Uchwałą Nr XXVIII/168/14 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 24 stycznia 2014 r. w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowogródek Pomorski, zawarto zapisy dot. zabytków - zrealizowano w 2014 r.

1.1.2.2. We wsi Giżyn miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony Uchwałą Rady Gminy Nowogródek Pomorski Nr XXIV/168/17 z dnia 6 czerwca 2017 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w obrębie Giżyn gm. Nowogródek Pomorski (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego poz. 3160) zawiera m. in. zapisy:

§ 2. 2. Ze względu na brak występowania w obszarze objętym ustaleniami planu przedmiotu poniższych regulacji, w planie nie określa się:

- 1) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 2) wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych;
- 3) miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową;
- 4) terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów osuwania się mas ziemnych;
- 5) sposobu i terminu tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów.

§ 8. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:

1. Tereny objęte planem znajdują się w obszarze chronionego krajobrazu „C” Barlinek, na którym z racji położenia obowiązują zakazy wynikające z przepisów odrębnych.

2. Na terenie objętym planem nakazuje się:

- a) kontrolowanie szczelności zbiorników na ścieki,
- b) obsługę komunikacyjną jako strefę ruchu uspokojonego,
- c) w przypadku odkrycia w trakcie prowadzonych robót ziemnych kopalnych szczątków roślin lub zwierząt oraz stwierdzenia występowania siedlisk potencjalnych gatunków roślin i zwierząt podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych, należy powiadomić organ właściwy do spraw ochrony środowiska lub organ samorządu gminnego,

- d) stosowanie zieleni rodzimej dla kształtowania terenów zieleni biologicznie czynnych,
- e) stałe i ciekłe odchody zwierząt powstające w hodowli dopuszcza się czasowo gromadzić w urządzeniach i obiektach (płyta gnojowa, zbiornik wybieralny) zrealizowanych w ramach inwestycji własnej, a następnie zagospodarować poza obszarem planu na zasadach określonych przepisami szczególnymi,
- f) odprowadzenie ścieków sanitarnych do sieci kanalizacyjnej, a do czasu jej realizacji dopuszcza się do szczelnych zbiorników bezodpływowych zlokalizowanych w granicach własnej działki,
- g) na obszarze planu obowiązuje zbieranie odpadów komunalnych w sposób selektywny z wyznaczeniem miejsc do gromadzenia tych odpadów na terenie własnej działki.

1.1.2.3. We wsi Kinice miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony Uchwałą Rady Gminy Nowogródek Pomorski Nr XXVI/182/17 z dnia 19 września 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w obrębie miejscowości Kinice gm. Nowogródek Pomorski (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego poz. 4164), zawiera następujące zapisy:

§ 2. 2. Ze względu na brak występowania w obszarze objętym ustaleniami planu przedmiotu poniższych regulacji, w planie nie określa się:

- 1) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 2) terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów osuwania się mas ziemnych;
- 3) sposobu i terminu tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów.

§ 8. 1. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:

- 1. Tereny objęte planem znajdują się w obszarze chronionego krajobrazu „C” Barlinek oraz w granicach otuliny Barliniecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego, na których z racji położenia obowiązują zakazy wynikające z przepisów odrębnych.
- 2. Na terenie objętym planem nakazuje się:
 - a) kontrolowanie szczelności zbiorników na ścieki,
 - b) obsługę komunikacyjną jako strefę ruchu uspokojonego,
 - c) w przypadku odkrycia w trakcie prowadzonych robót ziemnych kopalnych szczątków roślin lub zwierząt

oraz stwierdzenia występowania siedlisk potencjalnych gatunków roślin i zwierząt podlegających ochronie

na podstawie przepisów odrębnych, należy powiadomić organ właściwy do spraw ochrony środowiska lub

organ samorządu gminnego,

d) stosowanie zieleni rodzimej dla kształtowania terenów zieleni biologicznie czynnych.

3. Zbędne masy ziemne powstałe w czasie realizacji inwestycji należy przetransportować w miejsce wskazane

przez Wójta Nowogrodka Pomorskiego lub wykorzystać do nowego ukształtowania terenu działki budowlanej.

4. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - nakazuje się postępowanie

zgodnie z przepisami odrębnymi w przypadku ujawnienia przedmiotów posiadających cechy zabytków

podczas prowadzenia prac budowlanych i ziemnych.

1.1.2.4. Na bieżąco w postępowaniach o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzji celu publicznego uwzględniane są obiekty objęte ochroną - wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków oraz rejestru zabytków.

Np. w decyzji Nr 22/2016 z dnia 06.07.2016 r. Znak: IOŚ.6730.12.2016.KF o warunkach zabudowy dla inwestycji obejmującej rozbudowę segmentu mieszkalnego tzw. „ośmioraka” wraz ze zmianą sposobu użytkowania poddasza tego budynku z przeznaczeniem na funkcje mieszkalne, na działce o numerze ewidencyjnym 239/13 obręb Karsko, w miejscowości Karsko, w gminie Nowogrodek Pomorski, województwo zachodniopomorskie, w pkt 5 **Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej** czytamy:

„1. Przedmiotowy budynek mieszkalny tzw. „ośmiorak dla pracowników dawnego Nadleśnictwa królewskiego” wpisany jest do rejestru gminnej ewidencji zabytków w 2009 r. Ponadto znajduje się w Studium Krajobrazu Kulturowego Gminy Nowogrodek Pomorski (Szczecin lipiec-październik 2001).

2. Inwestora obowiązuje:

a) Uzgadnianie i opiniowanie wszelkich poczynąń inżynierskich, budowlanych przez służbę konserwatorską.

b) projekt elewacji oraz przebudowy wnętrza budynku należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie”.

A w uzasadnieniu: „ Przedmiotowy budynek tzw. „ośmiorak dla pracowników dawnego nadleśnictwa królewskiego” wpisany został do rejestru gminnej ewidencji zabytków w 2009 r. Jak wynika z karty ewidencyjnej podstawą

wpisania do rejestru jest przede wszystkim kompozycja architektoniczna bryły budynku oraz mur pruski elewacji zewnętrznej. Należy jednak zauważyć, że kompozycja bryły ośmioraka została znacząco zmieniona przez właścicieli segmentów sąsiednich. Proponowany do rozbudowy segment stanowi wewnętrzną bryłę „ośmioraka”, wnioskowana zmiana nie naruszy parametrów oraz walorów architektonicznych istniejącej bryły budynku. Nieznaczne zmiany w elewacji, od strony podwórza, tj. częściowe podniesienie połączenia dachowej oraz dobudowa przedsionka umożliwi wpisanie w istniejącą funkcję mieszkalną i układ konstrukcyjny stropu, zgodnie z warunkami technicznymi klatki schodowej łączącej parter z przewidzianym do zagospodarowania poddaszem.”

Przedmiotowa inwestycja „została uzgodniona (...) dwukrotnie z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie (w odniesieniu do obszarów i obiektów objętych formami ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ujętych w gminnej ewidencji zabytków) - uzgodnienia na podstawie art. 53 ust. 5 przedmiotowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz postanowienie z dnia 28.06.2016 r. znak: ZN.5151.28.2016.MD.”

1.1.3. Gminna Ewidencja zabytków

1.1.3.1. Zarządzeniem Wójta Gminy Nowogródek Pomorski Nr 5/2014 z dnia 25 marca 2014 r. przyjęta została Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Nowogródek Pomorski.

Zarządzenie od dnia 3.04.2014 r. znajduje się na stronie BIP Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski pod adresem:

<http://www.bip.nowogrodekpomorski.pl/dokumenty/2682>

1.1.3.2. Gminna Ewidencja Zabytków jest uzupełniana i aktualizowana na bieżąco:

- w latach 2016-2017 dokonano wpisu do ewidencji kaplicy (Mauzoleum rodu von Borcke) wraz z terenem dawnego cmentarza ewangelickiego, który wpisany został do rejestru zabytków Decyzją Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie z dnia 28 października 2016 r. Znak: DZ.5130.20.2016.AR, Nr rejestru A-1599.

- w 2016 i 2017 r. dokonano aktualizacji numeracji działek, na których znajdują się obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków
- Zarządzeniem Wójta Gminy Nowogródek Pomorski Nr 7/2016 z dnia 04.04.2016 r. wykreślono z GEZ budynek mieszkalny (Chałupa) ul. Boczna nr 6 na działce ewidencyjnej nr 292/1 obręb Nowogródek Pomorski, po uzyskaniu pozytywnej opinii Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, pismo z dnia 31.03.2016 r. Znak: DZ.5140.19.2016.AR, gdyż przedmiotowy obiekt został rozebrany na podstawie pozwolenia udzielonego przez Starostę Myśliborskiego.
- Zarządzeniem Wójta Gminy Nowogródek Pomorski Nr 37/2017 z dnia 25.10.2017 r. wykreślono z GEZ budynek stodoły (obory) Świątki nr 21, na działce ewidencyjnej nr 91 obręb Świątki, po uzyskaniu pozytywnej opinii Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, pismo z dnia 19.10.2017 r. Znak: DZ.5140.95.2017.AR, gdyż przedmiotowy obiekt został rozebrany na podstawie pozwolenia udzielonego przez Starostę Myśliborskiego.

1.1.4. Budowa gminnego systemu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

- Na bieżąco w razie potrzeby Gmina współpracuje z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie.

I tak np. w dniu 18.01.2017 r. urząd Gminy Nowogródek Pomorski zwrócił się z wnioskiem do Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie o wydanie zaleceń konserwatorskich dla kaplicy (Mauzoleum rodu von Borcke) znajdującej się na działce nr 509/1 położonej w obrebie 0003 Giżyn, wpisanej do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego pod numerem A-1599, w zakresie remontu budynku kaplicy wraz z terenem bezpośrednio przyległym (w pasie ok. 4 m wokół budynku) oraz terenem przed budynkiem o szerokości 13 do 18 metrów do drogi gminnej, dojazdowej. W tym pasie planuje się aleję parkową utwardzoną o szerokości 4 m. Zakres prac nie dotyczy zieleni wysokiej. Nie planuje się usunięcia żadnych drzew. Planuje się również ustawienie wzdłuż alei tablic informacyjnych (w trzech językach: po polsku, angielsku i niemiecku) dotyczących wojny secesyjnej - szlaki bitewne, opisy bitew w których brał udział Heros von Borcke, udziału Polaków

walczących w wojnie itp. a przy budynku tablicę dotyczącą zabytku.

W odpowiedzi z dnia 30 marca 2017 r. Znak: ZN.5183.6.2017.GP przekazano następujące zalecenia:

- konieczne jest wykonanie ekspertyzy wraz z projektem budowlanym, oceniającym stan techniczny i potrzeby remontowe konstrukcji poszczególnych części budowli, z uwzględnieniem konieczności zachowania jak największej ilości substancji oryginalnej; zaplanowany w dokumentacji projektowej zakres remontu, powinien być oparty na szczegółowej analizie stopnia jej zniszczenia i rozpoznaniu przyczyn zachodzenia procesów niepożądanych; zakres zniszczeń oraz przewidziane remonty, wymiany i uzupełnienia powinny zostać przedstawione w formie rysunkowej na rysunkach przekrojów i rzutów, a także opisowo w tekście projektu;
 - konieczna jest analiza stanu technicznego konstrukcji dachów; w przypadku konieczności wymiany - pokrycie powinno zostać wymienione na nowe, analogicznie z oryginalnym;
 - remont elewacji powinien obejmować: zachowanie substancji zabytkowej oraz odtworzenie stanu oryginalnego elewacji, przy uzupełnieniu uszkodzonych elementów murów, spoin, tynków, a także renowację elementów wystroju architektonicznego - maswerków, kształtek, z zachowaniem pierwotnej formy, techniki i technologii wykończenia elewacji; program prac przy renowacji elewacji powinien zostać opracowany przez uprawnionego konserwatora dzieł sztuki w specjalności konserwacji i restauracji detalu architektonicznego i powinien zostać włączony do projektu remontu obiektu;
 - konieczne jest zaprojektowanie właściwego systemu odwodnienia i odprowadzenia wód opadowych z dach kaplicy oraz odprowadzenia wód opadowych z terenu bezpośrednio przylegającego do murów budynku;
 - należy opracować koncepcje zagospodarowania terenu wokół obiektu, wraz ze wskazaniem i wytyczeniem alei i sposobem ich utwardzenia oraz planem nasadzeń zieleni wysokiej i niskiej;
- Realizacja prac określonych w ww. opracowaniach wymagać będzie uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

- W Urzędzie Gminy Nowogródek Pomorski nie planuje się wyodrębnienia oddzielnego stanowiska ds. ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

1.2. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania

1.2.1 Utrzymanie zabytków stanowiących własność Gminy lub użytkowanych przez nią

1.2.1.1. Gmina Nowogródek Pomorski jest właścicielem dwóch obiektów wpisanych do rejestru zabytków – Kościoła poewangelickiego w Giżyń - nieruchomość ta została wydzierżawiona Spółce Auto Port Renice oraz kaplicy (Mauzoleum rodu von Borcke) w Giżyń.

Pozostałe 21 obiekty znajdujące się w Gminnej Ewidencji Zabytków stanowiące własność Gminy Nowogródek Pomorski są objęte ochroną konserwatorską.

1.2.1.2. Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością Gminy Nowogródek Pomorski

W dniu 31.01.2017 r. Gmina Nowogródek Pomorski złożyła wniosek o dofinansowanie zadania realizowanego ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa

narodowego z programu „Wspieranie opieki nad miejscami pamięci i trwałymi upamiętnieniami w kraju” na opracowanie projektu budowlanego na renowację Mauzoleum rodu von Borcke w miejscowości Giżyn w kwocie 36.000 zł. Dofinansowania nie otrzymano.

W dniu 3.07.2017 r. Gmina Nowogródek Pomorski złożyła wniosek o przyznanie pomocy w trybie konkursowym w ramach Działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, na realizację zadania pn. „Renowacja mauzoleum rodu von Borcke wraz z terenem przyległym w miejscowości Giżyn” na kwotę 1.138.371,58 zł. Dofinansowania nie otrzymano.

1.2.1.3. Zadania zawarte w „Planach Odnowy Miejscowości” w znacznej części zostały wykonane w latach poprzednich.

1.2.1.4. Ponadto wykonano:

- Mur cmentarny w Kinicach, wykonany został siłami i nakładem własnym Gminy.

- Rozbudowano część Sali rekreacyjno-sportowej w Karsku, koszt 38.663,87 zł.

- Zabudowano wiatę przy Sali wiejskiej w Kinicach, koszt 26.803,04 zł.

- Siłownię zewnętrzną w Świątkach, koszt Gminy 7.744,70 zł, dotacja celowa z Urzędu Marszałkowskiego - 6.568,20 zł

- Modernizacja pomostu w Kinicach, koszt własny Gminy 2.753,71 zł

- W Wieloletniej Prognozie Finansowej stanowiącej załącznik Nr 3 do Uchwały Rady Gminy Nowogródek Pomorski Nr XXVIII/196/17 z dnia 15.12.2017 r. znajdują się planowane przedsięwzięcia:
 - ✓ Renowacja parków na terenie gminy, koszt 150.000 zł

- ✓ Remont Mauzoleum w Giżynie, koszt 80.000 zł
- ✓ Budowa placu turystyczno-rekreacyjnego oraz iluminacja dębu w Nowogrodku Pomorskim,
- ✓ Zagospodarowanie miejsc wypoczynku w Karsku,
- ✓ Przebudowa Świetlicy wiejskiej w Parzeńsku.

1.2.2. Dofinansowywanie z budżetu Gminy zadań związanych z ochroną i opieką nad zabytkami

- W latach 2016 – 2017 nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie zadań związanych z zabytkami i z budżetu Gminy Nowogródek Pomorski nie udzielono żadnych dotacji .
- W budżetach Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2016 i 2017 zapewnione zostały środki na realizację zadań dotyczących Kultury i dziedzictwa narodowego – Dział 921, w wysokości odpowiednio 532 525,- zł i 614.256,- zł.

1.2.3. Zabezpieczenie zabytków przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą

- Prowadzenie prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: parkach i cmentarzach jest wykonywane w miarę potrzeb na bieżąco.
- W latach 2016 – 2017 nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie montażu instalacji przeciwpożarowej i alarmowej obiektów zabytkowych i budżetu Gminy Nowogródek Pomorski nie udzielono żadnych dotacji .

1.2.4. Propagowanie zasad prawidłowej konserwacji i rewaloryzacji zabytków

- Kościół poewangelicki w Giżynie został wydzierżawiony Spółce Auto Port Renice a w umowie zawarto zapis, że prowadzenie prac remontowych i zabezpieczających może nastąpić pod warunkiem uzyskania zgody Zachodniopomorskiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie. Wykonywanie prac bez ww. zgody spowoduje rozwiązanie umowy bez zastosowania terminu wypowiedzenia.
- Cmentarz (nieczynny) poewangelicki w Parzeńsku obręb Karsko, oznaczony w ewidencji gruntów jako działka nr 799 o powierzchni 0,24 ha, wpisany do Gminnej oraz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków został w 2014 r. oddany w użyczenie osobom fizycznym umową z dnia 22.08.2014 r., w której zapisano m. in. „Biorący w używanie zobowiązują się do korzystania z rzeczy oddanej mu przez użyczającego na następujący cel – utrzymywać cmentarz jako teren zielony o założeniu parkowym, bez zmiany istniejącej funkcji i bezpłatnie udostępniać dla zwiedzających oraz zobowiązuje się nie oddawać jej do używania osobom trzecim” oraz „Biorący w używanie oświadczają, że znane są im ograniczenia w używaniu przedmiotu umowy wynikające z przepisów prawa a w szczególności z przepisów o ochronie zabytków,”.

Ad. 2

Program służyć ma rozwojowi Gminy Nowogródek Pomorski, poprzez dążenie do poprawy stanu zachowania zabytków, eksponowania walorów krajobrazu kulturowego, wykorzystania atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych a jego konsekwentna realizacja stać się może istotnym czynnikiem rozwoju Gminy.

Realizacja tego celu winna następować za pomocą następujących działań:

2.1. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

Miara realizacji ww. działań jest liczba utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, konnych, wodnych itp. oraz liczba utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej, itp. oraz liczba osób korzystających z oferty gminnych instytucji kultury, itp.

Realizacja wymienionych działań winna odbywać się poprzez następujące działania:

2.1.1. Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym krajobrazie kulturowym

Na bieżąco wspierane są wystawy i konkursy realizowane w Szkołach Podstawowych, Gimnazjum i Wiejskim Ośrodku Kultury a także inne:

2.1.1.1. W dniach 28-31 lipca 2016 r. w Giżynie odbyła się impreza zorganizowana przez 14 -ty Pułk Piechoty Stanu Luizjana, polegająca na odtworzeniu bitwy pod Manassas 1861 r.

A tak o imprezie piszą sami organizatorzy i uczestnicy zarazem, w relacji która znajduje się na stronie:

http://www.csaregiment.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=158%3Agiyn-28-31-lipca-rekonstrukcja-oczami-wieaka&catid=20%3A2016&Itemid=72&lang=pl

cyt.: „**Giżyn 28-31 lipca - Rekonstrukcja oczami świeżaka**

Autor: Cooker

Po zjeździe rocznym, długich przygotowaniach i oczekiwaniu – w końcu! Spakowani po dach, zabierając właściwie wszystko, co mieliśmy do dyspozycji, ruszyliśmy w drogę do odległego od Trójmiasta Giżyna.

Pominę drogę. Wystarczy powiedzieć, że jak zwykle śmiechom nie było końca. Na miejscu przywitał nas rozstawiony obóz, liczne flagi, zarówno stanów Południa, jak i Północy, oraz odchodząca kolumna żołnierzy konfederackich. Po rozłożeniu swojego namiotu i rozkulbaczeniu się w przekazanych kolejnych dwóch ruszyliśmy do serdecznych przywitań. Długo się nie widzieliśmy, za

długo.

To był mój pierwszy Giżyn... i na pewno nie ostatni! Urzekł mnie bardzo klimatyczny obóz. Świetnie czułem się w międzynarodowym gronie rekonstruktorów, z którymi śmiałem się bez przerwy. Ci z nas, którzy przyjechali wcześniej, wykonali niezwykłą robotę inżynierską, wznosząc na pobliskim polu fenomenalny most nad korytem rzeki! Miał on odegrać ważną rolę w dniu bitwy. Choć dla mnie zakończyła się ona, zanim jeszcze doszło do pierwszych strzałów. Poparzenie, któremu uległem, dało mi jednak niezwykłą przyjemność przyjrzeć się naszym dwóm bitwom z boku.

Jako pierwsza odbyła się potyczka w terenie zalesionym. I mogę się tutaj posłużyć kolokwializmem: klimat sącył się naprawdę zewsząd. Choć unioniści usiłowali wciągnąć nas w pułapkę, choć uchodzili spod ostrzału, nasze dwie kompanie sprawnie przeczesywały kolejne połacie lasu w poszukiwaniu blue yankees. Udało się nam nawet wziąć dwóch do niewoli! Cała walka skończyła się wyjściem na pole, gdzie przeciwnik ukrył się w zabudowaniach fortu. Tam też ostatecznie został pokonany.

Później swoją chwilę miał jeden z głównych bohaterów, Heros von Borcke. Obie strony przemaszerowały na pięknie przygotowany placyk przed mauzoleum. Salwy honorowe, odczytany list oraz dwie grupy stojących na baczność żołnierzy wyraźnie podobały się lokalnej publiczności, która tłumnie przyszła na spotkanie. Następnie wszyscy przeszliśmy na miejsce bitwy, które było głównym punktem całej imprezy.

Z każdą sekundą żałowałem, że nie stoję w linii z moimi przyjaciółmi. Unioniści zajęli pozycje wokół mostu, ustawiając armatkę na pozycji strzeleckiej i szykując się do nadchodzącej bitwy.

Z drugiej strony pułki z Luizjany i Teksasu powoli nadchodziły. 14-tka podzieliła się na dwie kompanie i wysłała kompanię A na rekonesans. Tym samym rozpoczęła się wymiana ognia. Południowcy najpierw starali się frontalnie zaatakować most, jednak silny ostrzał armaty

skutecznie im to uniemożliwiał.

W międzyczasie żołnierze z Teksasu rozpoczęli na rozkaz głównodowodzącego manewr oskrzydłający, kryjąc się za zabudowaniami pustego fortu. Ostrzał z dwóch stron był już zbyt silny dla unionistów.

W międzyczasie załoga armaty uciekła z pola bitwy. Na tę szansę czekali konfederaci. Wszystkie siły ruszyły do szalonego szturmu na bagnety. Przestraszeni unioniści czym prędzej opuścili przedpiersie mostu, zostawiając za sobą kilku zabitych. Po szybkim przegrupowaniu się żołnierze Południa ruszyli do pościgu za jankesami, który zakończył się dopiero w ich obozie.

Tym samym skończyła się walka, także powoli końca dobiegało wspaniałe spotkanie. Po bitwie nie mogło zabraknąć ogniska i wszystkich związanych z tym czynności pobocznych. Ostatniego dnia odsłuchaliśmy apelu kończącego kolejną edycję rekonstrukcji w Giżynie – czasu wspaniałych kilku dni śmiechów, rozmów i niepowtarzalnej, braterskiej atmosfery. Rozjechaliśmy się do domów z nadzieją, że spotkamy się nie tylko za rok, ale najszybciej, jak się da!”

2.1.1.2. W 2017 r. w dniach 27-30 lipca odbyła się w Giżynie rekonstrukcja innej bitwy - nad ANTIETAM 1862 r.

Opis wydarzenia znajdujący się na stronie www.barlinek24.pl:

Pewnie niewielu z naszych czytelników wie, że w niedalekim Giżynie, gmina Nowogródek Pomorski, mieszkał Johann August Heinrich Heros von Borcke, uczestnik amerykańskiej wojny secesyjnej. Z tej okazji kolejny już rok z rzędu odbyła się tam uroczystość przed ruinami Mauzoleum upamiętniającym bohatera amerykańskiej wojny.

Mauzoleum, w którym został pochowany, a ono samo zostało zniszczone w 1945 roku. Johann August Heinrich Heros von Borcke, był oficerem ze sztabu sławnego gen. Jęba Stuarta. Postać ta, znana w naszym kraju z jednej z książek Grzegorza Swobody ("Gettysburg 1863"), była jedną z najbarwniejszych osób służących w Armii Północnej Wirginii. Młody Niemiec, nim w roku 1862 zaciągnął się pod sztandary Południa, służył w pruskiej kawalerii.

Brał on udział w szeregu większych i mniejszych bitew wojny secesyjnej, stając się najbardziej znanym cudzoziemcem walczącym pod rozkazami gen. Roberta E. Lee. Ciężka rana odniesiona przezeń tuż przed sławną batalią pod Gettysburgiem utrudniła mu dalszą służbę w szeregach Konfederacji. Nie mogąc jej w pełni się ofiarować na polu walki von Borcke wstąpił do służby dyplomatycznej, by nadal starać się o niepodległość dla niej. W roku 1866 von Borcke miał współ ze swymi krajanami bić się przeciwko Austriakom, lecz rany odniesione za Oceanem wkrótce dały o sobie znać, więc już rok później musiał on porzucić służbę wojskową.

Wystąpiwszy z armii osiadł w swych dobrach leżących na terenie dzisiejszego województwa zachodniopomorskiego, w których kultywował pamięć o Konfederacji. Spotkanie w Giżynie to nie tylko hołd oddany dawnemu

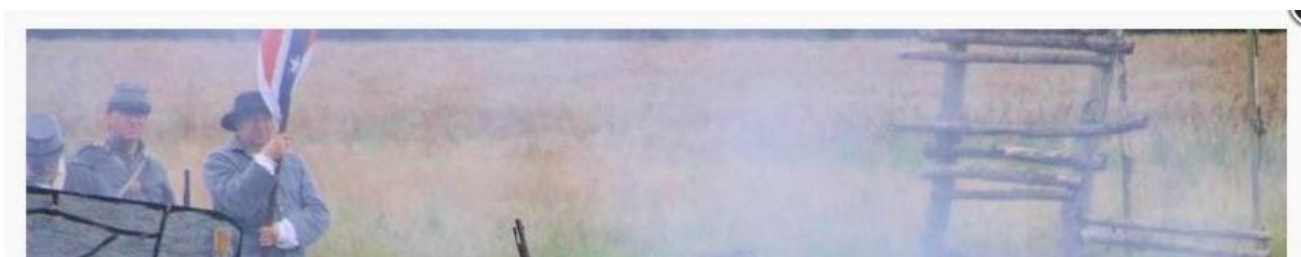
żołnierzowi. To także rekonstrukcja jednej z bitew, która odbyła się w trakcie wojny secesyjnej. Tym razem była to bitwa nad Antietam. Swoją nazwę wzięła od rzeki, która przecinała pole bitwy. Była to jedna z najkrwawszych potyczek walczących stron. Poległo w niej 23 tysiące żołnierzy w ciągu jednego dnia walki. Bitwa ta uważana jest za przełomowy moment w wojnie, bowiem od tej pory, mimo szeregu dalszych wygranych starć, przewaga południowców zaczęła się wyraźnie zmniejszać, co ostatecznie doprowadziło do zwycięstwa Unii w dwa i pół roku później.

Organizatorami spotkania w Giżynie byli: grupa rekonstrukcyjna 58 Ochotniczego Regimentu z Nowego Jorku i 14-ty Ochotniczy Pułk Piechoty z Luizjany. Inscenizacji przyglądało się wielu widzów z terenu całego województwa zachodniopomorskiego i województw ościennych. js.

Oto fotorelacja z bitwy:

2.1.1.3. W dniu 19 marca 2016 r. w Nowogródku Pomorskim odbył się finał XV Konkursu Palm i Pisanek Wielkanocnych, którego celem było propagowanie twórczości ludowej poprzez popularyzację twórczości własnej ze Świątami Wielkanocnymi, ocalenie od zapomnienia typowych form twórczości ludowej związanych z okresem Wielkanocy oraz aktywizacja młodzieży i dorosłych w kierunku uprawiania sztuki ludowej.

2.1.1.4. W związku z obchodami Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich, zostali zaproszeni pracownicy Muzeum Regionalnego w Barlinku wraz z Królową Puszczy Barlineckiej. Na spotkaniu z dziećmi i młodzieżą została zaprezentowana książka naszej rodzimej pisarki, pani Romany Kaszczyć pt. "Baśń o Królowej Puszczy Barlineckiej". Panie z muzeum opowiedziały ciekawe historie związane z naszym regionem, a Królowa Puszczy Barlineckiej przeczytała baśń. Po spotkaniu wszyscy uczestnicy otrzymali kartki i foldery popularyzujące nasz region. Spotkanie odbyło się 20 kwietnia 2016 r.

2.1.1.5. „Lasy, pola i jeziora” – Dożynki Gminne w Parzeńsku odbyły się 27.08.2016 r., na których jak co roku odbyło się wręczenie dożynkowego chleba, prezentacja stoisk i wieńców dożynkowych oraz obrzędy dożynkowe takie jak ośpiewywanie wieńców.

2.1.1.6. Tego samego dnia co dożynki gminne tylko kilka godzin wcześniej odbyły się Targi Inicjatyw Lokalnych i Awangardowych TILiA 2016 w Chwarszczanach z obszaru działania Stowarzyszenia „Lider Pojezierza”, które ogłosiło Konkurs Kulinaryny - „Średniowieczne Smaki Pojezierza”. Celem konkursu było gromadzenie wiedzy o oryginalnych, regionalnych produktach żywnościowych wytwarzanych w gospodarstwach przez lokalne społeczności, Aktywizacja społeczności wiejskiej z gmin obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju, Promowanie najbardziej aktywnych sołtysów (sołectw) z terenu objętego Lokalną Strategią Rozwoju Stowarzyszenia „Lider Pojezierza”, którzy podejmują działania na rzecz integracji społeczności lokalnej, dbają o rozwój sołectwa i gminy. Promocja obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju tj. obszaru gmin Barlinek, Boleszkowice, Bierzwnik, Choszczno, Dębno, Krzęcin, Lipiany, Myślibórz, Nowogródek Pomorski, Pełczyce, Przelewice, Recz i Trzcińsko-Zdrój. 3DH Wędrowny Traper oraz Panie z TPKiO utworzyły iście słowiańskie stanowisko i reprezentowali Gminę Nowogródek Pomorski.

Zgłoszony do konkursu „Eliksir młodości” oryginalnej receptury Pań z Towarzystwa Przyjaciół Karska i Okolic zajął II miejsce!!!

2.1.1.7. W 2016 r. z okazji Święta Niepodległości odbył się **Konkurs Piosenki Żołnierskiej „Wojskowa Nuta”** w świetlicy w Karsku - piosenki patriotyczne w wykonaniu zespołów/chórów/drużyn harcerskich i zuchów. Celami konkursu było propagowanie i popularyzowanie pieśni i piosenek żołnierskich i patriotycznych, podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, a także upowszechnianie i wspieranie procesu dziedziczenia i kultywowania tradycji oręza polskiego, ożywianie aktywności muzycznej, rozbudzanie wrażliwości na wartości człowieka a także wyzwalanie uśmiechu, pogody ducha i radości.

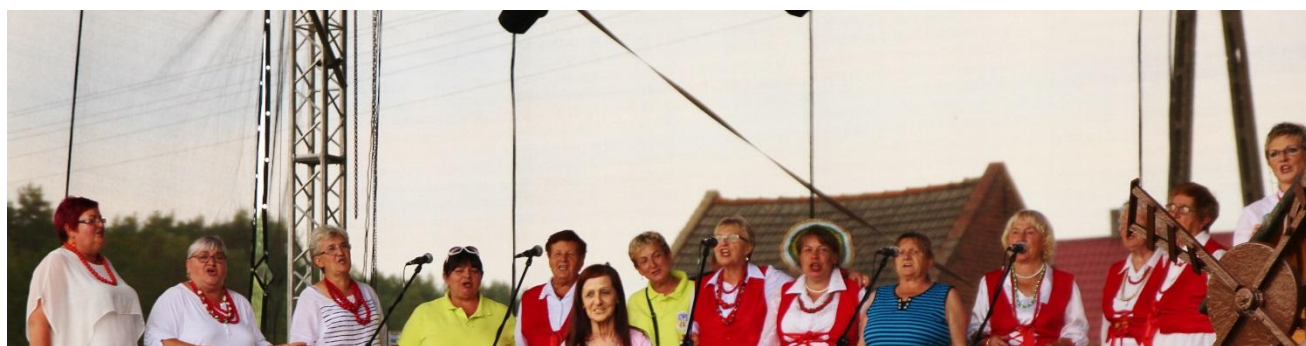
2.1.1.8. 8 kwietnia 2017 r. odbył się kolejny XVI Konkurs Palm i PisaneK Wielkanocnych, połączony z Jarmarkiem Wielkanocnym, na którym sołectwa, Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenia oraz drużyny harcerskie i zuchowe dokonały prezentacji kulinarnych i rękodzielniczych. Na uroczystości m. in. ogłoszono wyniki konkursu i wręczono nagrody; odbyły się warsztaty plastyczne; konkursy i zabawy dla najmłodszych; degustacyjny stół z potrawami wielkanocnymi, można było oglądać występy artystyczne lokalnych grup; odbyła się prezentacja stanowisk, na których można było skosztować tradycyjnych potraw wielkanocnych; ekspozycja wszystkich nadesłanych prac na konkurs; degustacja bab wielkanocnych nadesłanych na konkurs.

2.1.1.9. „Latawce, dmuchawce, wiatr” - dnia 26.08.2017 r. w Ratajach odbyły się Dożynki Gminne, na których oprócz tradycyjnych konkursów na najpiękniejsze stoisko sołeckie czy wieniec dożynkowy odbył się konkurs na „Staropolski Chleb Boryny”. Organizatorzy zapewnili wiele pouczających i ciekawych atrakcji jak m. in. wystawę maszyn rolniczych czy roślin ozdobnych.

2.1.1.10. W sobotę 11.11.2017 r. odbyło się "Ognisko Patriotyczne", upamiętniające Dzień Odzyskania Niepodległości. Uroczystość rozpoczęła

się Mszą Św. za Ojczyznę, a po mszy uczestnicy obchodów zgromadzili się w świetlicy wiejskiej przy Domu Strażaka, gdzie wspólnie z

Towarzystwem Przyjaciół Karska i Okolic oraz harcerzami 3DH

Wędrowni Traper, mogliśmy pośpiewać piękne Pieśni i Piosenki

Patriotyczne m.in. "Wojenko, wojenko", "Piechota", "Marsz Pierwszej Brygady czy też "Ułani, ułani". Nasi harcerze wykonali bardzo pięknie utwór "Mury" Jacka Kaczmarskiego oraz "Biały Krzyż" zespołu Czerwonych Gitar. Po odśpiewaniu pieśni, mogliśmy zjeść przepyszną "grochówkę" i słodkie "gniazdka".

2.1.1.11. 12 sierpnia 2017 r. w Giżynie odbyły się XX Regionalne Spotkania Zespołów Artystycznych Ochotniczych Straży Pożarnych („Floriańskie Obertasy”)

Od początku organizowania się Ochotniczych Straży Pożarnych (wcześniej straży ogniowych) powstawały pod ich patronatem zespoły artystyczne o różnym charakterze - teatry amatorskie, chóry, folklorystyczne zespoły pieśni i tańca, zespoły obrzędowe. Przez pokolenia przenosiły polską kulturę i obyczaje, wnosząc znaczący wkład w dorobek kultury narodowej. Ruch artystyczny trwa niezmiennie przy OSP uświetniając życie lokalnych społeczności i uroczystości różnego rodzaju. Z myślą o pomocy zespołom i uhonorowaniu ich dorobku organizowane są cykliczne przeglądy ich twórczości. Celami Spotkań są m. in. propagowanie i upowszechnianie kultury muzycznej w społeczeństwie i podkreślanie roli i znaczenia pieśni, piosenki, tańca, działań teatralnych oraz widowisk opartych na folklorze w edukacji kulturalnej, szczególnie skierowanych do młodzieży.

2.1.1.12. Młodzież PLUS 50+

18 listopada 2017r. Stowarzyszenie "Nasza Gromada" z Nowogródku Pomorskiego zakończyło realizację projektu "Młodzież PLUS 50+", który był dofinansowany w kwocie 3000 zł ze środków Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w ramach programu SPOŁECZNIK. Szydełkowaliśmy, tworzyliśmy dekoracje kwiatowe, dowiedzieliśmy się jak sprzedawać nasze dzieła w sieci. Uczestnikami warsztatów były osoby młodsze i starsze, które wspólnie się "dogadywały". Po warsztatach pozostanie nam oprócz szydełkowych prac piękna pamiątka - kwieciste obrazy w świetlicy wiejskiej w Nowogrodku Pomorskim, a także nowe, bardzo cenne znajomości. Prace uczestników zostały zaprezentowane podczas wystawy zamykającej projekt.

Wszystkie wymienione imprezy w Gminie Nowogródek Pomorski, i te cykliczne odbywające się każdego roku, jak „Dożynki Gminne”, „Konkurs Palm i Pisanek Wielkanocnych”, i te organizowane rzadziej, jak Konkurs Piosenki Żołnierskiej „Wojskowa Nuta”, „Floriańskie Obertasy” czy bitwy Konfederatów, promują Gminę Nowogródek Pomorski, naszą historię, tradycję i kulturę, edukują i popularyzują wiedzę o dziedzictwie kulturowym w przyjemny i przystępny sposób zarówno dla dzieci jak i dorosłych.

2.1.2. Eksponowanie walorów kulturowych Gminy poprzez turystykę, edukację i promocję

2.1.2.1. Projekt „Włóczykije Pojezierza” - zrealizowany w ubiegłym okresie sprawozdawczym przez Stowarzyszenie Lider Pojezierza. Swym zasięgiem obejmował członkowskie Gminy. W ramach projektu powstały trasy Nordic Walking. W Gminie Nowogródek Pomorski została wyznaczona trasa o nazwie „Prostki”, jej długość wynosi 10,7 km. Trasa rozpoczyna się w miejscowości Parzeńsko i prowadzi do ruin młyna na rzece Kłodawce w miejscowości Prostki.

37
PROSTKI

Młyn na Kłodawce

10,7 km

2,40 h

Przebieg: Parzeńsko - Prostki - Kabatka - Parzeńsko

Atrakcje turystyczne:

- Dawny cmentarz ewangelicki z I połowy XIX w.
- Prostki - ruiny przedwojennego młyna na Kłodawce
- Rybakówka Kabatka

2.1.2.2. Nie wykonano nowych tablic informacyjnych przy obiektach zabytkowych, ponieważ w latach wcześniejszych umieszczone zostały tablice (przy kościołach i w centrach wsi).

2.1.3. Badania i studia nad dziedzictwem kulturowym Gminy Nowogródek Pomorski

W okresie którego dotyczy sprawozdanie nie były przeprowadzane badania naukowe nad zabytkami, historią regionu itp.

2.1.4 Promocja i rozbudowa gminnego systemu informacyjnego o zabytkach

2.1.4.1. Platforma internetowa Gminy Nowogródek Pomorski jest aktualizowana w miarę możliwości technicznych i osobowych na bieżąco.

2.1.4.2. W miarę możliwości finansowych są dotowane i promowane wydawnictwa dotyczące zabytków.

2.1.4.3. W latach 2016-2017 wykonane zostały następujące foldery i materiały promocyjne, które zawierają zdjęcia i informacje o zabytkach Gminy Nowogródek Pomorski:

- ✓ Album pt.: „Barlinecko-Gorzowski Park Krajobrazowy - 25 lat. Historia, Przyroda, Turystyka, Edukacja”, Gorzów Wielkopolski - Zielona Góra, 2017, w którego jednym z działów poświęconych krajobrazowi kulturowemu zamieszczono zdjęcia cennych obiektów chronionych w gminnej ewidencji zabytków np.

Fot. 3. Leśniczówka Karsko
(fot. Alicja Cykalewicz Tymbarska)

Fot. 7. Domy ryglowe w Karsku
(fot. Alicja Cykalewicz Tymbarska)

- ✓ W 2016-2017 wykonano promocyjne breloki i długopisy, koszt 612,54 zł, w tym dofinansowanie z PO Pomoc Techniczna - 450 zł.

✓ „HISTORIA W POCZTÓWCE ZAKŁĘTA...

W latach 1895/98 objawił się zupełnie nieoczekiwanie powszechny - dzisiaj prawie niewyobrażalny - zachwyt ilustrowaną kartą pocztową, który utrzymywał się do końca I wojny światowej. A przecież karta pocztowa nie była w owym okresie żadnym nowym wynalazkiem. Do obiegu pocztowego wprowadzono ją już 25 lat wcześniej: w Austrii w 1869 r, a w Niemczech w 1870 r. (...) Były na nich kopiowane zdjęcia z każdego niemal zakątka. Zamieszczone na nich zdjęcia przekazywały wizualne wyobrażenia świata to znaczy miast, krajobrazów i krajów znajdujących się nierzadko poza horyzontem własnych doświadczeń. Ta zdumiewająca mnogość ujęć obejmowała nawet najmniejsze miejscowości i ich ulicami i domami. W wielu przypadkach pozostały one jedynym ikonograficznym świadectwem urbanistycznym z przełomu wieków i dzisiaj często służą jako wzór do rekonstrukcji czasów gdy rzekomo porządek świata był jeszcze zachowany (...). Karin Walter (Koeln)

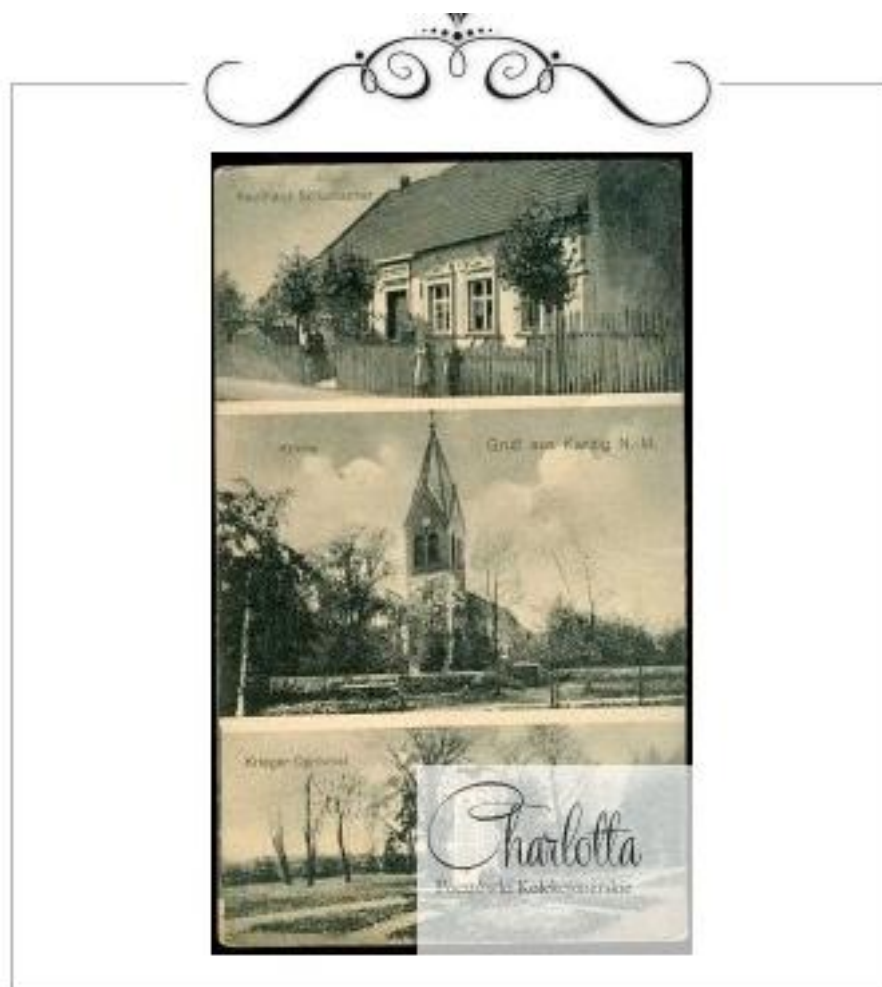
Na stronie internetowej antykwariatu CHARLOTTA, <http://charlotta.com.pl/pl>, specjalizującego się w widokówkach z ziem polskich do 1945 roku, zamieszczono ofertę listów, pocztówek, fotografii ze starego papieru. Znajdują się tam pocztówki naszej gminy:

Nowogródek Pomorski

Karsko

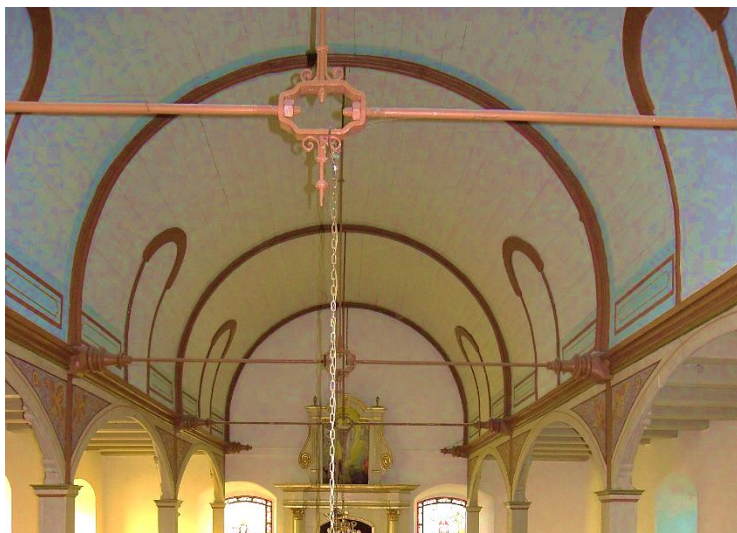
Trzcinna

- ✓ Zamki, pałace, dworki .. to strona internetowa <http://zamiklubuskie.pl/>, na której znajdują się mapy miejsc położenia zabytków i zdjęcia wielu z nich, np. Karska

- ✓ Na stronach serwisu internetowego Polska niezwykła prowadzonego pod adresem: www.polskaniezwykla.pl, również znajdują się zdjęcia zabytków, zamieszczone przez turystów i mieszkańców np. Kościół w Nowogródku Pomorskim

2.1.5. Zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki

2.1.5.1. Szlaki turystyczne opisano w pkt 2.1.2.

2.1.5.2. W miarę posiadanych środków finansowych będą wspierane finansowo i organizacyjnie inicjatywy na rzecz budowy nowych szlaków tematycznych turystycznych promujących dziedzictwo kulturowe regionu.

2.1.5.3. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowogródek Pomorski, w Strategii Gminy Nowogródek Pomorski oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowogródek Pomorski zapewniono tereny pod budowę ścieżek rowerowych, co opisane zostało w poprzednim sprawozdaniu za lata 2014-2015.

Podsumowanie

Podsumowując realizację Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami w latach 2016 – 2017 należy stwierdzić, że cele programowe zostały osiągnięte. Finansowanie zadań następowało w ramach wyodrębnionych na ten cel środków finansowych adekwatnie do zidentyfikowanych potrzeb. Podjęto działania na rzecz uatrakcyjnienia obiektów zabytkowych pod względem turystycznym i edukacyjnym. W miarę potrzeb i w ramach

posiadanych środków finansowych realizowane są i będą zadania mające na celu opiekę, rewaloryzację, konserwację i remont obiektów chronionych, co przyczynia się do zwiększenia ich atrakcyjności dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

